

นโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนในประเทศไทย

The Policy for Promoting and Developing Forensic Science Services of The Private Sector in Thailand

สกลกฤษณ์ เอกจักรวาล และ นวภัทร ณรงค์ศักดิ์

คณะอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต

Sakolkrit Akejakrawan and Navapat Narongsak

Faculty of Criminology and Criminal Justice Administration, Rangsit University

Received May 3, 2021 | Revised January 27, 2022 | Accepted April 21, 2022

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การศึกษานโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทาง นโยบาย และมาตรการที่ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนในประเทศไทย ด้วยการศึกษจากการค้นคว้า เอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า ประการแรก การพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีปัญหาด้านขั้นตอนกระบวนการ ทำให้ระยะเวลาในการดำเนินการล่าช้า ประการที่สอง โครงสร้างและการบริหารจัดการในการให้บริการยังไม่กระจายทั่วถึงทั้งประเทศ และประการที่สาม ปัญหาขาดแคลนบุคลากร สำหรับข้อเสนอแนะนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยนั้น ได้แก่ รัฐบาลควรสร้างแรงจูงใจ โดยการยกระดับให้งานด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นประเภทหนึ่งของวิชาชีพ สร้างระบบที่ให้ความอิสระของผู้ตรวจพิสูจน์ ตลอดจนการเพิ่มงบประมาณสนับสนุนด้านนิติวิทยาศาสตร์ สำหรับการส่งเสริมการบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนนั้น ควรกำหนดให้การบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานรัฐ มีการกำกับควบคุมด้านคุณภาพ ขณะเดียวกัน รัฐบาลควรสนับสนุนการให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนในด้านการเงินและการลดหย่อนทางภาษี และควรจัดตั้งสภาวิชาชีพงานนิติวิทยาศาสตร์เพื่อควบคุมมาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์ และสร้างความน่าเชื่อถือในการให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนการจัดตั้งหน่วยงานกลางในการกำกับควบคุม ดูแลการตรวจพิสูจน์ให้เป็นมาตรฐานสากล และการดูแลราคาค่าบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นธรรม

คำสำคัญ: การให้บริการนิติวิทยาศาสตร์, สภาวิชาชีพงานนิติวิทยาศาสตร์, ภาคเอกชน

Abstract

The objectives of this research were to study the policy for promoting and developing forensic science services of the private sector in Thailand, the problems and obstacles in the government's forensic science services in Thailand, and the policy proposals and measures to promote and develop forensic science services in both the public and private sectors in Thailand. Qualitative research methods were employed in data collection, including documentary research and in-depth interviews. The findings revealed that the first problem of forensic science service was the process delay. It means the process of forensic examination takes a long time. The structure and management of the service are not distributed evenly around the country. Moreover, the second problem was the shortage of personnel. It was recommended that the government should create incentives to raise the forensic work to be a profession, create a system that gives independence for forensic examination, as well as increase the budget for forensic science supports. For the promotion of private forensic science services, the private sector should be regulated and supervised by a government agency with quality controls. At the same time, the government should support the provision of private forensic science services in terms of finance and tax deduction. Moreover, the government should establish a forensic science professional council to control forensic science work standards and build the credibility of forensic science services for both public and private sectors. In addition, the central agency for forensic investigation supervision should be established to meet international standards and control fair forensic science service prices.

Keywords: Forensic Science Service, Council of Forensic Science, Private sector

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยและกระบวนการยุติธรรมของไทยได้ให้ความสำคัญแก่พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นหลักฐานที่แท้จริง มีความน่าเชื่อถือมากกว่าพยานบุคคล เนื่องจากคำให้การของบุคคลนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้จากปัจจัยหลายอย่าง ต่างจากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการตรวจพิสูจน์ ซึ่งผลการตรวจพิสูจน์นั้นได้รับการรับรองจากบุคคลและมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ จึงเป็นพยานหลักฐานที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง จะเห็นได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงการนำผลตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ โดยกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาลว่าให้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเร่งรัดการดำเนินคดีทุกชั้นตอน ให้รวดเร็ว เกิดความเป็นธรรมและมีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกัน สามารถใช้ติดตามผลและนำไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมได้ ตลอดจนนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีความมุ่งหวังให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ นำบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ลงสู่ชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจและใช้

ประโยชน์จากการตรวจพิสูจน์นิติวิทยาศาสตร์ได้มากที่สุด เป็นการขับเคลื่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2559 มาตรา 257 ที่กำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์และจัดให้มีบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก อีกทั้งการออกพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 เพื่อกำหนดอำนาจ หน้าที่และขอบเขตการให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย การพัฒนาและการขยายงานบริการเพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึง (Polsuek, 2017) โดยในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการออกพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2559 โดยเล็งเห็นถึงแนวทางการขยายความร่วมมือและงานบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ไปยังภาคเอกชน โดยระบุไว้ในหมวด 1 การให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ มาตรา 5 ระบุว่า “ให้สถาบัน (นิติวิทยาศาสตร์) มีหน้าที่ในการให้บริการและส่งเสริมงานด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยให้ส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชน และร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ องค์การระหว่างประเทศ และภาคเอกชนในการพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล” เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการด้านนี้ได้มากขึ้นและรวดเร็วขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามการขยายงานบริการนิติวิทยาศาสตร์ไปยังภาคเอกชนในประเทศไทย สามารถดำเนินการได้หรือไม่ หรือจะเป็นในรูปแบบใด ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์การนำมาตราฐาน หรือเกณฑ์การดำเนินการเพื่อให้ผลที่ได้จากการตรวจพิสูจน์เกิดความน่าเชื่อถือและสามารถนำผลที่ได้มาใช้พิสูจน์การกระทำผิด หรือเป็นหลักฐานในกระบวนการยุติธรรมได้ นอกจากนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและเป็นประเด็นสำคัญ นอกจากมาตรฐานในการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ คือ ราคาของการให้บริการตรวจพิสูจน์ซึ่งหากขยายงานบริการไปยังเอกชนแล้วมีราคาสูงขึ้น ผู้รับบริการอาจได้รับผลกระทบดังกล่าว ในมุมมองของเศรษฐศาสตร์ การให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ถือเป็นสินค้าหรือบริการประเภทหนึ่ง ซึ่งมีทั้งด้านอุปทาน (Supply) และด้านอุปสงค์ (Demand) ในปัจจุบันประเทศไทยมีอุปทานของการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอ การเพิ่มอุปทานของการให้บริการด้านนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการยุติธรรมไทย ควบคู่กับการพัฒนาและขยายการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาครัฐ การส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนย่อมช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตามการกำกับดูแลด้านราคาและคุณภาพของบริการด้านนี้นับเป็นเรื่องท้าทาย เพื่อให้การพัฒนาและขยายการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ทำให้มีประเด็นหลากหลายที่ต้องศึกษา เช่น รัฐควรพัฒนาการบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐอย่างไร รัฐควรส่งเสริมภาคเอกชนในการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์อย่างไร การกำกับตรวจสอบคุณภาพและราคาการให้บริการควรเป็นอย่างไร มาตรฐานของผู้ให้บริการควรเป็นอย่างไร เป็นต้น

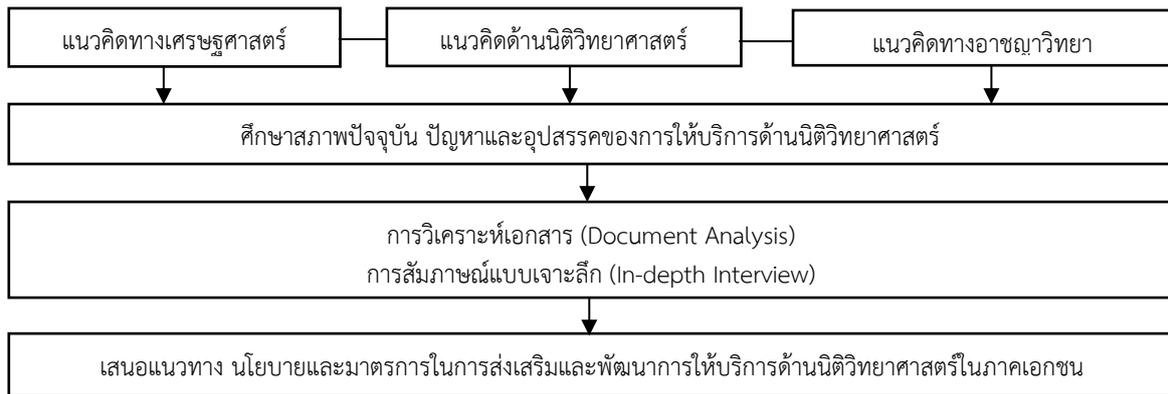
คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาและขยายการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและเป็นการให้บริการที่ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์

- 1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยในปัจจุบัน
- 2) ศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนในประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยนี้ จะอาศัยทั้งแนวคิดนิติวิทยาศาสตร์ แนวคิดอาชญาวิทยา และแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ สำหรับแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ การให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ถือเป็นสินค้าหรือบริการประเภทหนึ่ง ซึ่งมีทั้งด้านอุปทาน (Supply) และด้านอุปสงค์ (Demand) ปัจจุบัน มีอุปทานของการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงต้องการวิจัยสภาพปัจจุบัน ซึ่งมีความขาดแคลน การให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคของการพัฒนาและขยายการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อเสนอแนะในการส่งเสริมการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้ทั่วถึง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ จะมีแนวคิดด้านนิติวิทยาศาสตร์ อาชญาวิทยา และเศรษฐศาสตร์ ในด้านนิติวิทยาศาสตร์ จะกล่าวถึงความหมายและประเภทงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ในด้านอาชญาวิทยาจะกล่าวถึงทฤษฎีแนวคิดที่ว่า การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมมีส่วนในการยับยั้งอาชญากรรม ในด้านเศรษฐศาสตร์นั้น จะอธิบายว่าทำไมรัฐบาลต้องมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันภาครัฐก็มีข้อจำกัด ทำให้ต้องมีบทบาทของภาคเอกชนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ระบบเศรษฐกิจจึงมักเป็นแบบผสม (Mixed Economy) และในบางอุตสาหกรรมหรือบางธุรกิจอาจจำเป็นที่ทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องมีบทบาทร่วมกัน ดังนี้

1) แนวคิดทางนิติวิทยาศาสตร์

นิติวิทยาศาสตร์ เป็นสาขาวิชาที่นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิชาการทุกแขนงมาประยุกต์ใช้เพื่อคลี่คลายและพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดี และนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษผู้กระทำความผิด (Chamsuwanwong, and others., 2003)

งานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความหลากหลาย สามารถแบ่งเป็นงานด้านต่าง ๆ เช่น งานตรวจสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene Investigation) งานพิสูจน์หลักฐาน (Forensic Science) งานนิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicine) งานนิติจิตเวชวิทยา (Forensic Psychology) งานนิติเภสัชวิทยา (Forensic Pharmacology) งานนิติวิทยาศาสตร์ด้านดิจิทัล (Digital Forensics) และงานนิติมานุษยวิทยา (Forensic Anthropology) ตลอดจนงานด้านการบัญชีสืบสวน (Forensic Accounting) เป็นต้น

ระบบมาตรฐานสากลนับเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับความน่าเชื่อถือของงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ (Chairangsinan, 2016) เห็นว่า การนำระบบมาตรฐานสากลมาใช้กับงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ จะสร้างความเป็นธรรมแก่คู่ความในกระบวนการยุติธรรม มาตรฐานดังกล่าวได้แก่ออกข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบปฏิบัติ ขั้นตอนและหลักการปฏิบัติทางนิติวิทยาศาสตร์

2) แนวคิดทางอาชญวิทยา

ตามแนวคิดทฤษฎียับยั้งข่มขู่ (Deterrence Theory) นั้น นักอาชญวิทยาเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสม (ลงโทษหนักอย่างเหมาะสม) จะเป็นวิธีการป้องกันอาชญากรรมได้

ในขณะที่แนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) นักอาชญวิทยาเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสถูกลงโทษมากขึ้น ทำให้ต้นทุนที่คาดการณ์ (Expected Cost) (จากการก่ออาชญากรรม) สูงขึ้น อาชญากรที่มีการชั่งน้ำหนักผลได้และผลเสียจากการก่ออาชญากรรมแล้ว จะลดการก่ออาชญากรรมลงได้ (Cullen, and Agnew, 2011, pp. 381-405)

จะเห็นว่าถ้าหากมีการพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้เข้าถึงได้โดยง่ายและรวดเร็วในภาคส่วนของเอกชนอีกหนึ่งช่องทาง ย่อมมีส่วนช่วยให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถช่วยนำผู้กระทำผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้รวดเร็วขึ้นและได้รับโทษอย่างเหมาะสม และจะช่วยยับยั้งหรือป้องกันหรือลดการก่ออาชญากรรมได้ระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับทั้งสองทฤษฎีที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นเมื่อการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ มีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสม โดยใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นตัวช่วยในการดำเนินคดี ก็จะมีส่วนทำให้ปัญหาอาชญากรรมลดลงด้วย เพราะอาชญากรจะเกรงกลัวและเลือกที่จะไม่กระทำผิด เมื่อรู้ว่าจะต้องได้รับโทษ

3) แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์

นักเศรษฐศาสตร์เห็นว่า เมื่อตลาดมีการล้มเหลว (Market Failure) รัฐบาลจำเป็นต้องมีบทบาทในกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือระบบเศรษฐกิจ สาเหตุสำคัญที่ตลาดล้มเหลว ได้แก่ ตลาดมีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ (หรือตลาดมีการผูกขาด) สินค้าเป็นสินค้าสาธารณะ (Public goods) การผลิตหรือการบริโภคมีผลกระทบภายนอก (Externalities) ตลาดมีความไม่สมบูรณ์ (เช่น ตลาดประกันภัยและตลาดการเงินมักเป็นตลาดที่ไม่สมบูรณ์) ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลและปัญหาเศรษฐกิจระดับมหภาค นอกจากนี้ ยังมีเหตุเพิ่มเติมอีกสองประการที่ทำให้รัฐบาลต้องมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจ ประการแรก รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้ให้ดีขึ้น สร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ และประการที่สองรัฐบาลจำเป็นต้องส่งเสริมการบริโภคสินค้าคุณธรรม (Merit goods) เช่น ส่งเสริมระบบการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นสินค้าคุณธรรมซึ่งเป็นประโยชน์ของสังคม (Stiglitz, 2000, pp. 76 – 91) แต่ขณะเดียวกันการดำเนินงานของภาครัฐก็มีปัญหาเนื่องจาก ประการแรก รัฐบาลมีข้อมูลที่จำกัด ประการที่สอง รัฐบาลมีข้อจำกัดในการควบคุมการตอบสนองของภาคเอกชนที่มีต่อนโยบายของรัฐ ประการที่สาม รัฐบาลมีข้อจำกัดในการควบคุมหน่วยงานหรือกลไกของรัฐบาลเอง ประการที่สี่ กระบวนการทางการเมือง ก็เป็นข้อจำกัดที่สำคัญต่อการดำเนินงานของรัฐบาล ด้วยข้อจำกัดเหล่านี้ ทำให้รัฐบาลมีความล้มเหลว (Government Failure) ในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ (Stiglitz, 2000, pp 3 – 13)

ด้วยเหตุนี้ นักเศรษฐศาสตร์จึงเห็นว่าควรใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economy) สำหรับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์นั้น นับเป็นบริการที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม ทำให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้ดีขึ้น จึงนับเป็นสินค้าสาธารณะ โดยเป็นสินค้าสาธารณะที่ไม่บริสุทธิ์ (Impure Public Goods) ภาครัฐจำเป็นต้องให้บริการด้านนี้ แต่ข้อจำกัดด้านงบประมาณแผ่นดินและข้อจำกัดอื่น ๆ จึงทำให้ต้องส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนด้วย

4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยอาศัยการวิจัยด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก Polsuek. (2017) พบว่าบุคลากรในหน่วยงานนิติวิทยาศาสตร์มีความเห็นว่า ประเด็นสำคัญที่สุดของระบบนิติวิทยาศาสตร์ของไทย ได้แก่ การมีมาตรฐานสากลในการพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งจะสร้างความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

Promvikorn. (2020) เห็นว่า โดยภาพรวมในประเทศไทย การบริหารงานนิติวิทยาศาสตร์ยังขาดประสิทธิภาพ กระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุยังมีความบกพร่อง กระบวนการตรวจพิสูจน์ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล จึงได้นำเสนอแบบจำลองมาตรฐานระบบงานนิติวิทยาศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย เพื่อให้พยานหลักฐานมีความน่าเชื่อถือสำหรับการพิจารณาคดี

ในการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการให้บริการตรวจพิสูจน์หลักฐานภาคเอกชนในประเทศไทยนั้น Thongkom and Terdodomtham. (2020) พบว่า ปัจจุบัน การบริการตรวจพิสูจน์หลักฐานของภาครัฐยังขาดแคลนทรัพยากร และยังไม่สามารถให้บริการด้านนี้อย่างทั่วถึง จึงเห็นว่า การขยายงานตรวจพิสูจน์ไปให้เอกชนจะช่วยลดภาระของภาครัฐ แต่เนื่องจากประเด็นความน่าเชื่อถือและมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ควรใช้รูปแบบที่ให้หน่วยงานรัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการตรวจพิสูจน์ และเป็นผู้คัดกรองก่อนส่งวัตถุพยานให้หน่วยงานภาคเอกชนตรวจพิสูจน์หลักฐาน

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะวิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารและปฏิบัติงานสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ผู้บริหารและปฏิบัติงานสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ จำนวน 5 คน ผู้บริหารโรงพยาบาล (รพ.รัฐบาล) ที่ให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ จำนวน 5 คน พนักงานสอบสวน อัยการ ผู้พิพากษา จำนวน 5 คน และผู้บริหารโรงพยาบาล (รพ.เอกชน) จำนวน 3 คน

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะวิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) คณะผู้วิจัยทำการศึกษางานวิจัยและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ หนังสือ วารสาร เอกสารต่าง ๆ และสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และไทย ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เนื่องจากผู้วิจัยสนใจและต้องการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานตรวจพิสูจน์ พร้อมทั้งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ทักษะ มุมมอง และการขยายงานตรวจพิสูจน์ไปยังภาคเอกชนในประเทศไทย

3) เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาครัฐในประเทศไทย
2. นโยบายและมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย
3. การขยายงานพิสูจน์หลักฐานไปยังภาคเอกชนในประเทศไทย

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวให้ที่ปรึกษางานวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย เพื่อร่วมให้ความเห็น ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้แบบสัมภาษณ์สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนและได้ข้อมูลตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

6) การขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การศึกษาวิจัยได้ให้ความสำคัญกับจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจะต้องได้รับการยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างหรือผู้แทนโดยชอบธรรมที่เกี่ยวข้อง
2. การเผยแพร่ข้อมูลจะไม่ระบุชื่อ นามสกุลที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนในประเทศไทย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ของภาครัฐในประเทศไทย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการทางนิติวิทยาศาสตร์ของภาครัฐในประเทศไทย

1. ปัญหาด้านขั้นตอน กระบวนการระยะเวลาในการดำเนินงาน โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องของปัญหาระยะเวลาที่ยาวนานในการดำเนินการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ เห็นได้จากตัวอย่างข้อมูล ดังนี้

“ขั้นตอนการออกรายงานการตรวจพิสูจน์บางอย่างใช้เวลานาน เพราะไม่ใช่แค่การตรวจพิสูจน์ แต่ในบางคดี หรือบางกลุ่มงานต้องลงพื้นที่ไปเก็บหลักฐาน แล้วนำมาตรวจวิเคราะห์ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน คนภายนอกอาจจะคิดว่า การดำเนินการมีแค่นั้น แต่จริง ๆ แล้วการทำงานภายในมีขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการอยู่ และในแต่ละเคสไม่สามารถกำหนดได้ว่าจะเสร็จภายในวันใด เพราะต้องขึ้นอยู่กับคดีและการตรวจพิสูจน์หลักฐานอื่นประกอบด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรหัสหมายเลข 4, การสัมภาษณ์เชิงลึก, 19 มิถุนายน 2563)

ปัญหาด้านขั้นตอนกระบวนการหรือระยะเวลาในการดำเนินการในการให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรมนั้นมีหลายขั้นตอน การตรวจทาง

นิติวิทยาศาสตร์ได้ถูกนำมาใช้พิสูจน์การกระทำความผิดหรือในลักษณะการก่อเหตุ โดยมีการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำไปสู่การตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์และนำไปใช้ประกอบสำนวนคดีของพนักงานสอบสวน โดยมีระยะเวลาที่จำกัด หากการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์หรือรวบรวมพยานหลักฐานใช้ระยะเวลานาน จะส่งผลต่อการดำเนินคดีได้ ในกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ การเก็บรวบรวมหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ เป็นอีกปัญหาหนึ่ง เนื่องจากในสถานที่เกิดเหตุมีวัตถุพยานจำนวนมาก ซึ่งการเข้าไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและเก็บหลักฐานต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญ รอบคอบ มีความรู้ความสามารถ บริหารจัดการการตรวจสถานที่เกิดเหตุได้ และทราบถึงขั้นตอนการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานให้ถูกต้องตามมาตรฐานสากล นอกจากนี้ปริมาณวัตถุพยานที่ส่งเข้ามารตรวจพิสูจน์มีจำนวนมากจึงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความล่าช้าของการตรวจพิสูจน์ แต่การลดขั้นตอนหรือการลดระยะเวลาการตรวจพิสูจน์นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความถูกต้องในการตรวจพิสูจน์เป็นสำคัญ ขั้นตอนบางอย่างไม่สามารถทำข้ามขั้นตอนได้ เพราะงานตรวจพิสูจน์บางประเภทต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการตรวจพิสูจน์ หรือการตรวจวัตถุพยานที่ได้มาอย่างจำกัด เพื่อให้ได้ผลการตรวจที่ถูกต้องแม่นยำ และมีความน่าเชื่อถือ

2. ปัญหาด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ การให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบหลัก คือ สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม และมีหน่วยงานอื่นที่สามารถตรวจพิสูจน์วัตถุพยานบางอย่างได้ เช่น องค์การมหาชน โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย ที่มีความพร้อมด้านเครื่องมือในการตรวจพิสูจน์ โดยภาพรวมโครงสร้างของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน่วยงานและพื้นที่รับผิดชอบทั่วประเทศ ส่วนของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม มีพื้นที่รับผิดชอบในจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครนายกบางพื้นที่ และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาบางพื้นที่ โดยทางสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจได้ขยายห้องปฏิบัติการในการตรวจพิสูจน์กระจายไปยังภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวก ลดปริมาณงาน และลดระยะเวลาในการรับส่งวัตถุพยานที่อยู่ในระดับภูมิภาคโดยไม่ต้องรอส่วนกลาง ในส่วนของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ยังมีบางพื้นที่ที่ทับซ้อนกันระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของพนักงานสอบสวนว่าจะเรียกหน่วยงานใด นอกจากนี้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ควรเป็นอิสระในการทำงาน เนื่องด้วยผลการตรวจพิสูจน์ด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญในการเชื่อมโยงหรือชี้ตัวผู้กระทำความผิด หากมีการแทรกแซงหรือกดดันจากสายงานบังคับบัญชา อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผลการตรวจพิสูจน์ การมีหน่วยงานตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ 2 หน่วยงาน หรือมากกว่านั้น ยิ่งเป็นข้อดีในการถ่วงดุล ไม่ยึดจากหน่วยตรวจพิสูจน์เพียงหน่วยงานเดียว สามารถตรวจสอบความถูกต้อง มีการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน ระบบการตรวจให้เป็นที่ยอมรับ และทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่ง ดังนี้

“ด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนบางท่าน ยังไม่ทราบว่าในการร้องขอให้มาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ นั้น ต้องเรียกหน่วยใด ถ้าในพื้นที่ กทม. ก็จะเป็นหน่วยงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจทำให้เกิดการสับสน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสัมภาษณ์เชิงลึก, 19 มิถุนายน 2563)

3. ปัญหาด้านบุคลากร เป็นปัญหาที่เกิดในทุกหน่วยงานด้านการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และเป็นอีกปัญหาที่หน่วยงานต้องนำมาพิจารณาประกอบในการวางแผนปฏิบัติงาน เพราะอาจส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ เช่น เรื่องของระยะเวลาในการตรวจพิสูจน์และปริมาณงาน

หากปัญหาดังกล่าวมีความรุนแรงอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการตรวจพิสูจน์ สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

“บุคลากรไม่พอถ้าเทียบกับปริมาณงาน เพราะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น สารเสพติด ยา คนที่แปลผลต้องใช้ความรู้เฉพาะมากกว่าคนทั่วไป ก็เลยมีข้อจำกัดเรื่องผู้เชี่ยวชาญ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายเลข 11, การสัมภาษณ์เชิงลึก, 24 มิถุนายน 2563)

งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ถือเป็นงานที่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หากเก็บรวบรวมวัตถุพยานโดยไม่มีความรู้เพียงพอ จะทำให้ปริมาณวัตถุพยานที่ต้องทำการตรวจพิสูจน์นั้นมีจำนวนมาก ทำให้เสียเวลาในการคัดแยก และเวลาในการตรวจพิสูจน์ ส่วนความรู้และความเชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์ก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน ความรู้ในการใช้เครื่องมือ การสกัดสารเคมี สารพันธุกรรมจากวัตถุพยาน ที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์การตรวจพิสูจน์ ต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถออกรายงานการตรวจพิสูจน์ได้โดยไม่มีข้อสงสัย และอีกหนึ่งปัญหาสำคัญ คือ การโยกย้ายของบุคลากรในภาครัฐตามนโยบายของผู้บริหาร อาจส่งผลกระทบต่อเนื่องของการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะงานตรวจพิสูจน์ที่ต้องสั่งสมประสบการณ์เป็นสำคัญ

นโยบายและมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย

1) เพิ่มจำนวนบุคลากรด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีนักนิติวิทยาศาสตร์ในแต่ละด้านให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้ปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นของงานนิติวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

“ควรเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ เพราะตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญจริง ๆ ขาดทุกหน่วยงาน ไม่เพียงพอ เพื่อต้องการให้มีบุคลากรสมดุลกับงานที่ท่าของทุกหน่วย แล้วสร้างกลไก หรือระบบให้เขาเติบโตในสายงานอาชีพ ไม่อย่างนั้นเขาเห็นว่าหน่วยงานอื่นดีกว่า ก็มักจะทำเรื่องโอนย้ายหน่วยกัน ซึ่งก็จะเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาทีหลังได้” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสัมภาษณ์เชิงลึก, 19 มิถุนายน 2563)

2) สนับสนุนการอบรมต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่นักนิติวิทยาศาสตร์ และสนับสนุนงานวิจัยด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้มีความทันสมัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ปัจจุบันได้ สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

“เนื่องจากการทำงานของนักนิติวิทยาศาสตร์มีความเชื่อมโยงกับการทำคดี ดังนั้น จึงต้องพัฒนาทักษะนักนิติวิทยาศาสตร์ให้พร้อมกับการมาเป็นพยานศาลในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจจะกระทำได้ด้วยการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมให้กับนักนิติวิทยาศาสตร์ให้เห็นรูปแบบของการเป็นพยานในศาล เพื่อให้ระมัดระวังในการทำงานและมีเป้าหมายในการตรวจพิสูจน์ที่ชัดเจน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 17, การสัมภาษณ์เชิงลึก, 3 กรกฎาคม 2563)

3) สนับสนุนงบประมาณด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานและพัฒนาเครื่องให้ทันสมัย สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

“รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม เนื่องจากการตรวจพิสูจน์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ มีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งองค์ความรู้ เครื่องมือต่าง ๆ มีการพัฒนาซอฟต์แวร์ สิ่งเหล่านี้ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ หากมีการทิ้งช่วงเวลานาน องค์ความรู้ และเครื่องมือต่าง ๆ

เหล่านี้จะมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ทำให้เสียงบประมาณที่สูงในการพัฒนา เพราะองค์ความรู้และเครื่องมือต่าง ๆ ล้าหลังไปแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 3, การสัมภาษณ์เชิงลึก, 19 มิถุนายน 2563)

4) ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนที่เกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หลักฐานและสร้างระเบียบหรือข้อบังคับ เพื่อให้ความอิสระของผู้ปฏิบัติงานตรวจพิสูจน์หลักฐานจากบุคคลที่จะเข้ามาแทรกแซงการทำงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน สอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่ง ดังนี้

“สร้างระบบ หรือระเบียบข้อบังคับ ให้ความอิสระของผู้ตรวจพิสูจน์ เพื่อลดการแทรกแซงของผู้ใหญ่ ที่มักจะบีบในเรื่องของระยะเวลาการตรวจพิสูจน์ ซึ่งจะเป็นการลดความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหมายเลข 4, การสัมภาษณ์เชิงลึก, 19 มิถุนายน 2563)

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนในประเทศไทย

1. ความน่าเชื่อถือและมาตรฐานการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชนในประเทศไทย
ความน่าเชื่อถือของงานตรวจด้านนิติวิทยาศาสตร์ อันดับแรก คือ ความมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล หากมีการพิจารณาขยายการตรวจพิสูจน์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ไปยังภาคเอกชน การสร้างความน่าเชื่อถือต้องพิจารณาให้รอบคอบทั้งในมุมของความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ตรวจพิสูจน์ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ความเชี่ยวชาญ การเก็บความลับของหน่วยงานเอกชน เป็นต้น ภาคเอกชนมีการแข่งขันในระดับสูง ดังนั้น การมีหน่วยงานกลางขึ้นมาตรวจสอบ ควบคุมงานตรวจพิสูจน์ให้เป็นไปตามที่กำหนด และที่สำคัญ คือ ต้องไม่มีการแทรกแซงจากปัจจัยภายนอกที่จะส่งผลต่อผลการตรวจพิสูจน์ หากสามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้ จะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นในภาคเอกชนได้ การสร้างมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ในภาคเอกชนเป็นเรื่องที่มองว่า สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎ หรือระเบียบที่เป็นมาตรฐานสากลได้ ซึ่งมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับและถูกนำมาใช้ในงานตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยมี 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐาน ISO/IEC 17025 และมาตรฐาน ISO/IEC 17020 และมีมาตรฐานองค์กรที่ถูกนำมาใช้ควบคู่กัน คือ ISO 9001: 2008

2. ต้นทุนและราคาในการดำเนินการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนในประเทศไทย
การให้บริการตรวจพิสูจน์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนในประเทศไทย จำเป็นที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในเรื่องของต้นทุนการดำเนินการ ในเรื่องของเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยี การตรวจพิสูจน์ที่ทันสมัยมากขึ้น ซึ่งราคาของเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ก็ต้องมีราคาที่สูงขึ้นและตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ยังไม่รวมถึงการบำรุงรักษาเครื่องมือตามวงรอบที่ต้องตรวจสอบและบำรุงรักษาอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดข้อบกพร่องในการตรวจพิสูจน์ ต้นทุนในการบริหารจัดการ เช่น การขอรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการ ก็มีต้นทุนในการดำเนินการด้วยเช่นกัน ในปัจจุบันการตรวจพิสูจน์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญา รัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทั้งหมด โดยการดำเนินการต้องผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น พนักงานสอบสวนส่งวัตถุพยานเพื่อตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือศาลสั่งให้มีการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม ส่วนในคดีแพ่งนั้น บางกรณีประชาชนต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์เอง สำหรับประเด็นเรื่องจำนวนวัตถุพยานที่ส่งเข้ามาตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนในการตรวจพิสูจน์และระยะเวลาในการตรวจพิสูจน์เพิ่มมากขึ้น หากต้องการลดระยะเวลาและงบประมาณในการตรวจพิสูจน์จากกรณีดังกล่าวนี้ ต้องอาศัยบุคลากร

ที่มีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ และการเลือกเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่จำนวนวัตถุพยานที่ส่งเข้ามารวบรวมพิสูจน์ในหน่วยงานของรัฐบาลมีจำนวนมาก การตรวจก็จะใช้ต้นทุนน้อย แต่ถ้าจำนวนวัตถุพยานที่ส่งเข้ามารวบรวมพิสูจน์ในภาคเอกชนน้อย ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยก็จะสูง เนื่องจากการตรวจพิสูจน์บางอย่างที่ตรวจด้วยเครื่องมือ นั้น สามารถตรวจพิสูจน์พร้อมกันได้หลายชิ้นงาน ซึ่งเป็นการลดต้นทุนอย่างหนึ่ง แต่หากให้ภาคเอกชนดำเนินการเรื่องของต้นทุนที่ต้องแบกรับไว้ ทั้งต้นทุนด้านบุคลากร เครื่องมือและการบริหารจัดการ เนื่องจากภาคเอกชนเป็นหน่วยงานที่แสวงหาผลกำไร ผลประกอบการเป็นตัวชี้วัดความอยู่รอดขององค์กรเอกชน

3. ข้อเสนอแนะต่อการขยายการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ไปยังภาคเอกชนในประเทศไทย

ในที่นี้ จะกล่าวถึงรูปแบบการตรวจพิสูจน์หลักฐานภาคเอกชนที่เป็นไปได้ในระยะแรก การจัดตั้งสภาวิชาชีพด้านนิติวิทยาศาสตร์และการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ ดังนี้

3.1 รูปแบบการตรวจพิสูจน์หลักฐานภาคเอกชน

ในปัจจุบัน งานตรวจพิสูจน์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยมีหน่วยงานภาครัฐ เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการหลัก พบว่า มีภาคเอกชนที่ให้บริการตรวจพิสูจน์ด้านนิติวิทยาศาสตร์บ้าง แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ยังมีความเชื่อมั่นผลการตรวจพิสูจน์ที่มาจากหน่วยงานของภาครัฐมากกว่าของภาคเอกชน เนื่องด้วยหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนไม่แสวงหาผลประโยชน์ มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทลงโทษที่ชัดเจน แต่หากมีการขยายการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ไปยังภาคเอกชน ควรวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงหน่วยงานเอกชนจะได้รับในการใช้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชน

ข้อดีของการขยายการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ไปยังภาคเอกชนในประเทศไทย คือ เป็นการลดภาระงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีจำนวนมาก ที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามข้อกำหนดของระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เช่น การออกรายงานตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ด้วยระยะเวลาที่จำกัด เกิดผลกระทบต่อกันเป็นลูกโซ่ทั้งกระบวนการ นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานของภาคเอกชนในการส่งงานที่มีความคล่องตัว สามารถดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายและในเรื่องของงบประมาณต่าง ๆ มีความคล่องตัวจะมีมากกว่าหน่วยงานของภาครัฐ ทั้งยัง เป็นการเพิ่มช่องทางการให้บริการประชาชนและลดระยะเวลาในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรมได้อีกด้วย นอกจากนี้ ทำให้หน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาครัฐมีเวลาในการพัฒนาความเชี่ยวชาญและทักษะด้านอื่น ๆ ของผู้ปฏิบัติงาน และทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาวิธีการตรวจพิสูจน์ให้ทันสมัยได้

รูปแบบการพิสูจน์หลักฐานภาคเอกชนที่คาดว่าจะสามารถดำเนินการในประเทศไทย การดำเนินการในระยะแรกนั้น ควรให้หน่วยงานรัฐทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์ร่วมกับหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร เครื่องมือการตรวจพิสูจน์ โดยทำเป็นข้อตกลงความร่วมมือกับเครือข่ายที่มีงานในลักษณะการตรวจพิสูจน์ เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย โดยทุกหน่วยงานตรวจพิสูจน์ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลควบคุมของหน่วยงานควบคุมกลางหน่วยงานเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะบางประการดังนี้

1) การดำเนินการขยายงานตรวจพิสูจน์ในระยะแรก ควรทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชนที่มีความพร้อมทั้งด้านเครื่องมือ บุคลากร และองค์ความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ เนื่องจากไม่ต้องใช้งบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงานตรวจพิสูจน์ขึ้นมาใหม่

2) ราคาค่าบริการ ควรเป็นการตกลงของหน่วยงาน และมีหน่วยงานรับผิดชอบควบคุมดูแลให้เหมาะสมทั้งให้ธุรกิจเอกชนอยู่รอดได้และประชาชนผู้รับบริการไม่ต้องรับภาระมากเกินไป แต่อย่างไรก็ตาม

ตาม จำนวนของวัตถุพยานที่เข้ามาตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ มีผลต่อความอยู่รอดของภาคเอกชน เนื่องจากต้นทุนในการดำเนินการและตรวจพิสูจน์มีราคาที่สูง รัฐบาลควรจะต้องช่วยบริหารจัดการในช่วงแรกเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถดำเนินการต่อได้ รวมถึงระบบการสร้างผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะอยู่ในหน่วยงานรัฐบาลอาจต้องพิจารณาเรื่องการฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้ และการฝึกปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐบาลและภาคเอกชนด้วย การสนับสนุนในเชิงธุรกิจ จำนวนคดี หรือรายการที่ตรวจ ต้องมีการควบคุมราคาให้เหมาะสม เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้ลงทุน โดยพิจารณาการตรวจพิสูจน์เพื่อให้เอกชนดำเนินการด้วยการนำร่อง เพื่อสร้างเครือข่ายหน่วยงานความร่วมมือในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ การรับส่งวัตถุพยานจากหน่วยงานภาครัฐไปยังภาคเอกชนที่เข้าร่วมความร่วมมือต้นแบบ ควรเปิดให้มีการแข่งขันของภาคเอกชน โดยมีหน่วยงานรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแล ความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้

3) ในปัจจุบัน กฎหมายยังไม่เปิดช่องให้ภาคเอกชนดำเนินการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ได้เอง กล่าวคือ อำนาจในการดำเนินคดี การร้องขอให้มีการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการส่งตรวจพิสูจน์วัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น กฎหมายมอบให้เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน ตามวิธีพิจารณาคriminal มาตรา 131 ซึ่งยังไม่มีการกำหนดขอบเขตหรืออำนาจให้ภาคเอกชนสามารถดำเนินการตรวจด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้ อาจต้องมีการพิจารณา ข้อกฎหมาย หรือกฎระเบียบเพิ่มเติม เพื่อรองรับและควบคุมการดำเนินงานของภาคเอกชนในการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ ควรต้องระมัดระวังเรื่องของการเรียกร้องผลประโยชน์ของหน่วยงานเอกชนและมีบทลงโทษที่เหมาะสม เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริต หรือเปลี่ยนแปลงผลการตรวจพิสูจน์ ตลอดจนการเก็บความลับผลการตรวจ หรือความลับของผู้ใช้บริการด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลต้องพิจารณาแนวทางให้มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน มีระเบียบควบคุม และมีบทลงโทษเมื่อมีการกระทำความผิด การละเมิด รวมถึงต้องสร้างโอกาสให้กับเอกชนในการบริหารจัดการ เนื่องจากในระยะเริ่มต้นความน่าเชื่อถือของภาคเอกชนต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้น ทั้งในเรื่องของการนำผลการตรวจพิสูจน์ไปใช้และประชาชนผู้มาใช้บริการกับภาคเอกชน

4) Thongkom and Terdudomtham (2020) เสนอว่ารูปแบบการตรวจพิสูจน์หลักฐานภาคเอกชนที่เหมาะสมในประเทศไทยนั้น ควรจะให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบการตรวจพิสูจน์เป็นหลัก หน่วยงานรัฐเป็นผู้คัดกรองวัตถุพยาน เพื่อส่งไปตรวจที่ห้องปฏิบัติการของเอกชนที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ห้องปฏิบัติการของเอกชนต้องผ่านการรับรองมาตรฐานและขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยงานในเครือข่าย ในปัจจุบันงานนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนอาจมีการให้บริการตรวจดีเอ็นเอและการตรวจหาสารเคมีเท่านั้น

3.2 การตั้งสภาวิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์

เนื่องจากหน่วยงานรัฐและสังคมไทยมีความกังวลต่อมาตรฐานและความน่าเชื่อถือของการตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยภาคเอกชน การตั้งสภาวิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์จะช่วยให้มีการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานและจรรยาบรรณ ช่วยส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ทักษะ สมรรถนะและจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยสร้างมาตรฐาน คุณภาพ และความน่าเชื่อถือต่อระบบการให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน Promvikorn (2019) รายงานว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรตั้งสภาวิชาชีพนิติวิทยาศาสตร์ และเห็นว่าการดำเนินงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะในการทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและเป็นอาชีพที่มีผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคม จึงควรมีการควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพนี้ และสมควรมีสภาวิชาชีพเพื่อเป็นองค์กรที่มีกฎหมายรับรองในการ

ควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพที่ขึ้นทะเบียน ให้ปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานและจรรยาบรรณ ตลอดจนการพัฒนาให้ผู้ประกอบการวิชาชีพมีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง สำหรับตัวอย่างขององค์กรวิชาชีพด้านนิติวิทยาศาสตร์ในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ คณะกรรมการนิติพิษวิทยาแห่งสหรัฐอเมริกา (American Board Forensic of Toxicology: ABFT), คณะกรรมการนิติมานุษยวิทยาแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Board of Forensic Anthropology: ABFA), และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์แห่งสหรัฐอเมริกา (American Academy of Forensic Sciences: AAFS) เป็นต้น

3.3 การจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ (Regulator)

ประเทศไทยควรมีองค์กรกำกับดูแลการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยมีลักษณะอิสระ กำกับควบคุมทั้งด้านมาตรฐานการพิสูจน์หลักฐานและด้านราคา โดยเฉพาะเมื่อมีการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชน เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่มีคุณภาพในราคาที่เป็นธรรม ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการก็สามารถดำเนินธุรกิจได้ ตัวอย่างในประเทศอังกฤษ ในปี 2008 รัฐบาลอังกฤษได้ตั้งหน่วยงานดูแลกำกับการให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science Regulator, FSR) อันเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการอิสระ โดยได้รับงบประมาณจากรัฐบาลอังกฤษ

สรุปและอภิปรายผล

1. ปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาครัฐในประเทศไทย มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ 1) ปัญหาด้านขั้นตอนกระบวนการหรือระยะเวลาในการดำเนินการ 2) ปัญหาด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการเนื่องด้วยงานพิสูจน์หลักฐาน ถูกนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม 3) ขาดแคลนบุคลากรซึ่งเป็นปัญหาของทุกหน่วยงาน

2. นโยบายและมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนากิจการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย รัฐบาลควรมีนโยบายหรือกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากิจการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยในทุกมิติ สร้างแรงจูงใจ และการทำให้เห็นช่องทางเติบโตในเส้นทางอาชีพที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และยกระดับให้งานด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นประเภทหนึ่งของวิชาชีพ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ควรส่งเสริมให้มีสภาวิชาชีพด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นองค์กรทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพ ดำเนินการออกกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพให้ปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานและจรรยาบรรณ พร้อมทั้งพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิชาชีพ เนื่องจากงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความเชื่อมโยงกับคดี ดังนั้น จึงต้องพัฒนาทักษะนักนิติวิทยาศาสตร์ให้พร้อมกับการเป็นพยานศาลในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งอาจจะกระทำได้ด้วยการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมให้กับนักนิติวิทยาศาสตร์ให้เห็นรูปแบบของการเป็นพยานในศาล เพื่อให้ระมัดระวังในการทำงานและมีเป้าหมายในการตรวจพิสูจน์ที่ชัดเจน ซึ่งรัฐบาลควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ทั้งในเรื่องของงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาต่อยอดทั้งองค์ความรู้ เครื่องมือต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และสร้างระบบหรือระเบียบ ข้อบังคับ ให้อิสระของผู้ตรวจพิสูจน์ เพื่อลดการแทรกแซงของผู้บังคับบัญชา

3. การขยายงานพิสูจน์หลักฐานไปยังภาคเอกชนในประเทศไทย

1) ความกังวลต่อความน่าเชื่อถือและมาตรฐานการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชน โดยความน่าเชื่อถือของการพิสูจน์หลักฐานเชื่อมโยงกับมาตรฐานของการพิสูจน์หลักฐาน หากมีการขยายงานตรวจพิสูจน์หลักฐานไปยังภาคเอกชน หน่วยงานเอกชนนั้นต้องผ่านข้อกำหนดหรือมาตรฐานตามที่

กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานการบริหารจัดการทั่วไป มาตรฐานบุคลากร มาตรฐานการตรวจพิสูจน์ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ เชื่อมั่นในผลการตรวจพิสูจน์

2) ความกังวลต่อต้นทุนและราคาในการดำเนินการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชน สำหรับการดำเนินงานตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ การพัฒนาหน่วยงานตรวจพิสูจน์หลักฐานมีต้นทุนที่สูง ทั้งในเรื่องของเครื่องมือ บุคลากร และการจัดตั้งองค์การการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ส่วนต้นทุนของเครื่องมือตรวจพิสูจน์ เป็นการใช้งบประมาณจำนวนมาก เนื่องจากเครื่องมือตรวจพิสูจน์หรือสารเคมีที่นำมาใช้ในการตรวจพิสูจน์ต้องนำเข้าจากต่างประเทศซึ่งมีราคาสูง ยิ่งเทคโนโลยีในการตรวจพิสูจน์มีความแม่นยำสูงเท่าใด ราคา ก็จะสูงตามไปด้วย รวมถึงต้นทุนของการบริหารจัดการองค์การรับรองมาตรฐาน ต้นทุนเหล่านี้จะส่งผลถึงค่าบริการที่มีราคาสูง อาจทำให้ประชาชนหรือผู้รับบริการไม่สามารถเข้าถึงการตรวจพิสูจน์ของภาคเอกชนได้ อย่างไรก็ตามหากมีการขยายงานไปยังหน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับและควบคุมมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้การขยายงานบริการประสบความสำเร็จ ทั้งการควบคุมราคาและคุณภาพการตรวจพิสูจน์

3) การบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนควรอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานรัฐ มีการกำกับควบคุมด้านคุณภาพ นอกจากนี้รัฐบาลควรสนับสนุนการให้บริการนิติวิทยาศาสตร์ภาคเอกชนในด้านการเงินและการลดหย่อนทางภาษี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. ควรพิจารณาการจัดตั้งหน่วยงานกลางในการกำกับควบคุม ดูแล การตรวจพิสูจน์ให้เป็นมาตรฐานสากลและกำหนดตามมาตรการเพื่อให้งานตรวจพิสูจน์มีคุณภาพมากขึ้น และควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนงานด้านการตรวจพิสูจน์อย่างเหมาะสม โดยอาจพิจารณาจากประเภทของการตรวจพิสูจน์ ปริมาณคดี หรือรายการตรวจพิสูจน์

3. เพื่อให้การพิสูจน์หลักฐานเป็นงานที่น่าเชื่อถือ ในขั้นตอนการดำเนินงานต้องไม่มีการแทรกแซงจากปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อผลการตรวจพิสูจน์ ผู้ตรวจพิสูจน์ต้องมีอิสระ ไม่ได้รับความกดดัน เพื่อให้ผลการตรวจพิสูจน์ออกมาอย่างถูกต้องมากที่สุด

4. ควรให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยและการพัฒนาวิธีการแนวทางการตรวจพิสูจน์ให้ ทันสมัยตามเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

5. ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่ต้องนำผลตรวจพิสูจน์ไปใช้ เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล มูลนิธิที่ร่วมดำเนินการ และสนับสนุนให้มีการจัดทำฐานข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลด้านการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลกลางที่ทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

7. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพงานนิติวิทยาศาสตร์ ตลอดจนการพัฒนาความรู้ ทักษะสมรรถนะและจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

1. การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และความสามารถด้านการตรวจพิสูจน์ โดยการฝึกอบรมทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนการอบรมด้านจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อลดปัญหาการทุจริต
2. ครอบนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการตรวจพิสูจน์ เพื่อความสะดวกรวดเร็วและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน รวมทั้งการใช้ Application สำหรับการแจ้งเตือนหรือติดตามขั้นตอนของการตรวจพิสูจน์ เพื่อให้ทราบระยะเวลาและเตรียมความพร้อมในการดำเนินการต่อไป
3. กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนให้กับผู้ปฏิบัติงานในการตรวจพิสูจน์ เพื่อการติดตามและขับเคลื่อนงานตรวจพิสูจน์หลักฐานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- Chairangsinan, C. (2016). International Standard System Accreditation with Forensic Science. *Journal of Criminology and Forensic Science*, 2(1), 60-71. (In Thai).
- Chamsuwanwong, A. and others. (2003). *Forensic Science for Investigation*. Bangkok: G.B.P. Center Company Limited. (In Thai).
- Cullen, F.T. and Agnew, R. (2011). *Criminological Theory: Past to Present*. Oxford University Press.
- National Research Council. (2009). *Strengthening Forensic Science in the United States: A Path Forward*. The National Academies Press.
- Polsuek, A. (2017). *The Development of cooperation in forensic science: a case study of quality development according to the international standard system*. Doctor of Philosophy Forensic science and justice Thesis Silapakorn University, Bangkok. (In Thai).
- President's Council of Advisors on Science and Technology. (2016). *Report to the President Forensic Science in Criminal Courts: Ensuring Scientific Validity of Feature-Comparison Methods*.
- Promvikorn, W. (2019). *When forensic practitioners say they want a Forensic Science Professional Council*. Annual seminar project report 2019. Forensic Science Institute, Ministry of Justice, 98-101. Thailand. (In Thai).
- Promvikorn, W. (2020). Forensic Science System Standards for the Reform of Thailand. *Journal of Southern Technology*, 13(1), 200-219. (In Thai).
- Stiglitz, J. E. (2000). *Economic of the Public Sector*. New York Norton.
- Thongkom, S. (2020). *The Appropriate Model for Private Forensics Service in Thailand*. Doctor of Philosophy Criminology and Justice Administration Thesis Rangsit University, Pathumthani. (In Thai).
- Thongkom, S. and Terdudomtham, T. (2020). The Appropriate Model for Private Forensics Service in Thailand. *Journal of Thai Justice System*, 13(3), 1-20. (In Thai).

ประวัติผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	ดร.สกลฤกษ์ เอกจักรวาล *
ตำแหน่ง/สถานะ	อาจารย์
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	คณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต เลขที่ 52/347 ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 12000
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	akejakrawan@gmail.com
คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	ดร.นวัทร ณรงค์ศักดิ์
ตำแหน่ง/สถานะ	อาจารย์
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	คณะอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต เลขที่ 52/347 ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 12000
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	Navapat.s@rsu.ac.th

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)